



Maahanmuuttovirasto
Migrationsverket
Finnish Immigration Service

Kurs om det finländska samhället



Sexuell hälsa och sexualitet



Sexuella rättigheter

Sexuella rättigheter är en viktig del av människans självbestämmanderätt och de tillhör alla.

Med sexuella rättigheter avses att du har rätt att bestämma om sådant som gäller din egen sexualitet. Världsgesundhetsorganisationen för sexuell hälsa (WAS) har tagit fram en Deklaration om sexuella rättigheter, enligt vilken alla människor bland annat har:

- rätten till sexuell frihet
- rätten till sexuell autonomi, okränkbarhet och fysisk trygghet
- rätten till sexuell jämlikhet och
- rätten till sexualundervisning.

Självbestämmanderätt

I Finland har alla självbestämmanderätt. Detta innebär rätten till personlig frihet, integritet och trygghet och gäller även sexualiteten samt den integritet och självbestämmanderätt som hör till den. I Finland har alla människor rätt att själva bestämma om sin sexualitet och kropp också i äktenskapet och då man sällskapar.



Sexualbrott

Vilken som helst sexuell handling, som görs mot personens egen vilja, kan vara sexuellt våld. Samtycke till en sexuell handling ska uttryckas med ord, beteende eller på annat sätt. Den finländska lagstiftning-en förbjuder sex med barn under 16 år och det är ett brott.

Utan lov får man inte:

- röra vid någons intima delar eller överhuvudtaget något område på kroppen,
- kalla någon med sexuella glåpord,
- föreslå något sexuellt genom tal, gester eller med material,
- trakassera, skälla på någon, smygitta,
- ladda ner material som kränker integriteten i sociala medier.

Sexualbrott mot barn

I Finland är den sexuella myndighetsåldern 16 år. Vuxna eller andra ungdomar som är betydligt äldre än 16 år får inte ha sexuellt umgänge med ett barn under 16 år. Handlingen är straffbar även om barnet skulle ha varit medgörligt. Den vuxna har alltid ansvaret.

Med sexuellt utnyttjande avses att man genom att utnyttja sin ställning och den andras beroendeställning eller försvarslöshet lockar **ett barn/en ung person** till sexuella handlingar eller utövar påtryckning. I handlingen kan även ingå annan sexuell verksamhet än samlag. Till exempel är även sexuellt utnyttjande, sexuellt antastande, beröring, att be att någon ska klä av sig, fotografering och lockande också på nätet och i sociala medier straffbara gärningar. Utnyttjande av barn som börjar och/eller görs på nätet och i sociala medier kallas för grooming.

Sexuell hälsa

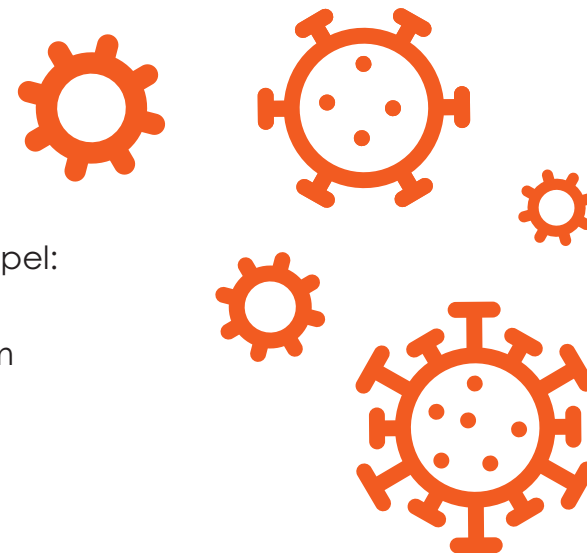
Sexuell hälsa som begrepp

Den sexuella hälsan är en del av människans hälsa. Det innebär förmågan att njuta av och uttrycka sin sexualitet utan rädsla för risken av till exempel könssjukdomar, oönskad graviditet, diskriminering, våld, kränkande behandling eller påtryckning. Den sexuella hälsan är kopplad till relationer mellan människor och det sexuella välbefinnandet är en viktig del av människans allmänna välbefinnande.

I den sexuella hälsan ingår varje människas möjlighet att besluta om sin egen reproduktion och familjeplanering. Den sexuella hälsan innebär även friheten att besluta om hur man kan uttrycka och förverkliga sin egen sexualitet. Att förstå sin egen sexualitet, trygghet och känslan av att bli accepterad som sig själv ökar varje människas sexuella välbefinnande.

De vanligaste könssjukdomarna och förebyggande av dem

Könssjukdomar är smittsamma sjukdomar som orsakas av bakterier och virus och som smittar genom oskyddat samlag. De smittar inte vid vanlig interaktion såsom i allmänna lokaler, toaletter eller bastun. Kondom är det enda preventivmedlet som då den används på rätt sätt skyddar mot könssjukdomar. Alla ska ha tillräckliga kunskaper och färdigheter för att förebygga könssjukdomar.



Könssjukdomar är till exempel:

- Klamydia
- HPV och kondylom
- Herpes
- Gonorré
- Hepatit B och C
- Syfilis
- HIV och
- Flatlöss.

Könssjukdomar syns inte alltid utanpå och de kan vara symptomfria. Om du misstänker att du har en könssjukdom, kom och diskutera detta genast då misstanken uppstår och be att förlägningens hälsovårdare ger en remiss till tester.

Det är viktigt att behandla könssjukdomar, eftersom sjukdomar som inte behandlas är kopplade till risker och om de inte behandlas fortsätter de att sprida sig. Det är viktigt att samtidigt behandla sexpartner och meddela alla sexpartner om smittan. Därmed kan man stoppa en eventuell smittkedja.

Skydda dig själv och din partner mot könssjukdomar! Den bästa metoden är kondom och slicklapp. I Finland kan man köpa kondomer och slicklappar på apotek, i affärer och kiosker.

Preventivmetoder

Man kan hindra oönskade graviditeter med preventivmetoder som är till exempel kondom, p-piller, spiral, p-ringar och p-stavar. Diskutera med din egen skötare vilken metod som passar dig. Om man misslyckas med preventivmetoden kan man försöka hindra en oönskad graviditet med akut-p-piller. Akut-p-piller har den bästa effekten 12 timmar efter samlaget. Akut-p-piller är emellertid ingen preventivmetod.

Abort

I Finland är det lagligt och tillåtet att genomföra abort före den 20:e graviditetsveckan. Abort är inte en preventivmetod. Vid behov diskutera detta med din skötare.

Omskärelse

Icke-medicinsk omskärelse av pojkar

Med icke-medicinsk omskärelse avses ett ingrepp som utgår från religiösa och kulturella skäl och där förhuden tas bort från pojkens penis. I Finland förbjuds inte icke-medicinsk omskärelse av minderåriga pojkar i lagen, men den anses kränka barnets integritet och självbestämmanderätt. Man ska ta hänsyn till barnets vilja i frågan och ingreppet får inte orsaka barnet smärta. Endast en legitimerad läkare får genomföra omskärelse. Båda föräldrars samtycker behövs för att ingreppet ska kunna genomföras. Föräldrarna måste själva betala ingreppet.

Omskärelse (FGM) – flickor

Omskärelse av flickor är ett brott. Med omskärelse av flickor och kvinnor avses alla ingrepp som görs av kulturella eller andra icke-medicinska skäl och till vilka hör borttagande av hela eller delar av kvinnans yttre könsorgan eller att de på något annat sätt skadas.

Omskärelse orsakar hälsoolägenheter, till exempel kraftig smärta, blödning, infektioner, samlagssmärter, besvär av ärrbildning, urineringssvårigheter, mensvärk och psykologiska problem såsom rädsla, stress, sömnlöshet och mardrömmar. Omskärelse kan också leda till problem vid graviditet och förlossning.

Omskärelse av flickor innebär sexuellt våld. I Finland är den en straffbar handling enligt strafflagen. Myndigheternas uppgift är att skydda flickor så att ingen omskärelse sker. Polisen och barnskyddet ska meddelas om hotande omskärelse. Det är förbjudet att ta en flicka som bor i Finland utomlands för könsstympning. Gärningsmannen kan också ställas till svars för stympning som genomförts tidigare.

Omskurna flickor eller kvinnor kan få hjälp, stöd, information och rådgivning av förläggnings skötare och vid behov kan de hänvisas till läkare.

Sexualundervisning

Sexualundervisning är en del av varje människas sexuella rättigheter och dess mål är att stödja och skydda människans sexuella utveckling. I Finland ges sexualundervisning åt barn och unga av samhället i skolor som en del av undervisningen av hälsokunskap. I Finland ses sexualitet som en positiv sak där det centrala är uppskattning av och respekt för en annan människa.

Sexualitet

Sexualitet är en av människans egenskaper och en central del av mänskligheten i alla livsfaser. Till sexualitet hör människans kropp, beteende, tankar och känslor. Varje människa är sexuellt sett annorlunda och mångsidig.

Till sexualitet hör även relationer till andra människor samt hurdan du är i sällskap av andra – till exempel hur du handlar i ett parförhållande eller vänskapsförhållande. Sexuella handlingar, dvs. sex, är en del av det sexuella beteendet. Olika livshändelser och upplevelser kan förändra sexualiteten.

Sexuell läggning

Sexuell läggning är en egenskap som berättar i vem människan blir förälskad och kär och vem man blir attraherad av. Cirka 90 procent av människorna är heterosexuella, varvid

personen känner sig attraherad av representanter av ett annat kön än vad man själv tillhör. Cirka 10 procent av människorna är homosexuella (gay, lesbisk, bi), varvid personen känner sig attraherad av representanter av samma kön eller både representanter av ett annat kön och samma kön.

Den finländska lagstiftningen tillåter alla sexuell mångfald och därmed är även homosexuella förhållanden tillåtna. I Finland har alla rätt att visa sin sexuella läggning eller till att det är en privat angelägenhet.

Barns sexuella rättigheter

Sexualitet är en del av människan redan vid födseln och hör till barnets normala utveckling. Barn behöver handledning och stöd i och information om frågor som gäller sexualitet. Här har föräldrarna en viktig roll. I Finland får barn i skolåldern information också på hälsokunskapslektioner i skolan.



Puberteten är en betydelsefull fas i människans liv. Till den hör många förändringar av sinnet och kroppen

I puberteten börjar barnets utveckling från pojke till man eller från flicka till kvinna. Förändringar hos pojkar är bland annat:

- testiklarna och penis växer
- målbrott
- tillväxtspurter
- akne
- nattliga sädesuttömningar
- humörsvingningar.

Förändringar hos flickor är bland annat:

- mensen börjar
- bröstet växer
- tillväxtspurter
- akne
- humörsvingningar.



Puberteten kan ta flera år och utvecklingstakten är mycket individuell. Ofta börjar den i cirka 8–14-årsåldern och tar 3–5 år. Först kommer de fysiska förändringarna, utvecklingen av sinnet tar längre tid.

Under utvecklingsfasen utformas barnets identitet och den ska respekteras. Alla har rätt att vara sig själva. I puberteten börjar en betydelsefull tillväxt och utveckling mot vuxendomen. **Barn och unga behöver mycket stöd, handling och förståelse av vuxna** för att de ska kunna växa och utvecklas tryggt. Vuxna och föräldrar ska ha tillräckligt med information om händelser som hör till pubertetsutvecklingen, så att de kan ge det stöd som behövs.

Information, handledning, rådgivning och stöd

Alla har rätt att få mer information samt hjälp och stöd för problem och svåra situationer. Det är viktigt att modigt be om hjälp i god tid! Det är också viktigt att ge råd åt, handleda och hjälpa barn och unga så att de får det stöd som de behöver samt rätt information i frågor som gäller sexuell hälsa. Du kan vända dig till förläggningens skötare i dessa frågor!
Tveka inte att boka tid för en diskussion!



Maahanmuuttovirasto
Migrationsverket
Finnish Immigration Service